

А П Ъ С Н Ы

Ареспубликатә ын арратәус әр а «А снымедиа»

2026 ш. февраль 5 № 4 (21 695)

Сыңстазаара сыжәлар ирзыскуеит

Баалоупқацаа ирузәку Ельчин

Ахра Анқааб

Д Ухы-уңсы иагырханы, ужәлар рразкызбара иау ақыба-зыбақаа рылагылары, ацабырг абзаарафы иалартәахарц азы ақәпара иус мариам. Ега ус акәзаргы, уңсадгылаф ужәлар рхы иакәйтны, егырт амилатқәа иарбанзаалак ака-ла иреицәамкәа иказаарц азы, урт рфахәы адунеи арҳара, изықанагоу, даеакала иахҳәо-зар, «амаа зку» ахәынтқарратәи ауаажәларратәи еиҕкаарақәа рхатарнакцәа ркнынза анагара, егәа уадафара уаниаргы, адыр-ра цаулеи, ачҳареи, агәагырей аарпшыи уаназгыла, иулымша-ра арбан?

Ааи, ииашоуп аңстазаара аганқәа, ажәакны ишырхәо еиңш, инаңынтоу хәыцра цаулала рыз-неира, уи ахьантарақәа ишәа-иза рытгәара зеггы иркәзшәам. Аха, аңсадгыли ажәлари рразкызбаразы ақәпара ишыкәкы хадахар алшоит ауафы, еырбашакә акәым-кәа, гәыла-ңсыла урт дрымадазар. Ус икоу зхыңхәзара рацафшым дыруазәкуп, ааигәа акрычҳара, акәыгара, агәагыра рыла ихатәа-ау дырра цаулала, зыжәлар гәакыа рзинкәа рыхьчаразы им-шәа-имырха, иңафыруа ажәа-ла, аамтакыафк итагзаны, Жене-ва имфаңысуаз, амилат маңкәа рзинкәа ирызкны, Еиду Ами-латқәа Реиҕкаара 18-тәи аилатәа-рафы, зынза ишымариазамзгы, уи алахәцәа рызнагара зылшаз хыңынңуаф, февраль 1 азы, Гәдо-

ута Р.Дасаниа ихьз зху акультура Ашны акны зңылары еиҕкааз Ель-чин Азын-ңха.

Ельчин диит ноиабр 1, 1990 ш. рзы Тьркәтәыла, Измит ақалакы акны, Ыемил Азынбеи Нураи Саҕариеи ртаацәарафы. Ани аби рыхшара затә Ельчин лхәычра ашықсқәа инадыркны азфлымҳара аалырңшуан лабдуцәа ра-бацәа рңынң Аңсны иадхәа-лоу иарбан зтааразаалак ашқа. Лыҕерылалырхәуан хңынңуаа рхейдыкылақәа ркны имшафыргоз еиуеиңшым аусмәаңгәтәкәа.

2012 ш. рзы Кьоңаели ауни-верситет акны лдыррарҳара хлыркәшеит, 2014 ш. рзы «Жур-налистские практики В Абхазии в контексте войны, патриотизма и политики» атемала ама-гистртә диссертация лыхьчеит, Стампылтәи ауниверситет Биль-ги акны. 2013-2019 ш.ш. раан дын-хон Аңсны, атәыла Ахада иҕны иаңцаз астратегиятә зтаарақәа Рцентр акны аус луан. 2019 ш. рзы лытцаарадырратә дунеиеилка-ара арцауларазы, Тьркәтәылака дхынхәны, Кадир Хас ауниверси-тет акны, жәларбжыратәи аизы-казаашыақәа рзанаат ала адокто-рантуракны атцара лңон. 2022 ш. раахыс Аднан Мендерес ауни-верситет акны ддоцентуп. 2025 ш. рзы «Процессы государственного строительства в условиях ограниченного признания: на при-мере Республики Абхазия» атема-ла, аполитикатә зтаарадыррақәа рдоктор хәа атцарадырратә фазара аиуразы адоктортә диссертациа лыхьчеит кәҕиара ҳаракыла.

Азын Ыемил-иңха Ель-чин арт аамтақәа ирылагзаны, иҕахытәцәоу Аңсны азинқәа ирызкны експертк лаҳаса-бала дыкәгылон жәларбжыа-

ратәи афазара змоу еиуеиңшым аусмәаңгәтәкәа ркны еиңш, Тьркәтәылеи уи аңтың Европатәи ахәынқаррақәа жәпакы рми-латтә периодикатә тьжымтәкәеи ртелехәаңшратә дырратарақәеи ркынгы. Иахыагы еышәала, Кав-казтәи акультуратә хейдыкылақәа Рфедерация (KAFED) ахызала уи аус иаңылтоит. Ажәлар маңкәа рзинкәа рыхьчара азтаарақәа ры-ла дыкәгылоит еиуеиңшым жәлар-бжыратәи афазара змоу аиза-рақәа ркны. Урт рхыңхәзарафы шынтә Еиду Амилатқәа Реиҕкаара (ООН) аилатәарақәа ркны.

Лхатә ҕыза Дуниа Чкәани ла-реи ираазоит шыңа арпарцәа.

Милаттә ҕырңхызыбоуп хәа гәышбарада иззаҳхәар халшо Ельчин, 2023 ш. рзы раңхыза акәны афорум аҕы даныкәгыла аахыс, иара уажәтәи лыкәгыла-ра ашьтахыгы, лыпсҕазаара из-ныкымкәа ашәартара акырза иша-зааигәахәыоугы, лыжәлар гәакыа ртахрақәа рыхьчара, урт рфахәы еизаданы, хыхь-хыхыла акәым-кәа, аңстазааратә тцабырг хәтеи ахәахәеи реиҕагылары аазырңшуа аҕырңштәкәа рыла аилатәара алахәцәа реилкаарафы анагара лылшеит, даҕазныкыгы иаңыс-шыуеит, ибзиазатәкәыаны азақәан адырреи агәагырей аарпшуа. Уи лыкәгылары азбахә захәз дарба-нызаалак агәеизҳара инамтарц залшом. Ишазгәахәхәыоу еиңш, ажәлар маңкәа иреиуоу – аңсуаа рзинкәа рыхьчара, адунеи ауа-ажәларра – ахәынқаррақәа азхәаңшыртә абжы аргара ауп уи иахыкәкы хадоу. Ельчин ҕ-минутк иртагзаны зыкәыргылары лылшаз азтаарақәа маңым хыңхәзарала еиңш мөхакылагы.

(Алгартә 5-тәи ад.)

Урыстәыла аделегация Аңсны рыҕказаара

Бадра Гәынбеи Сергеи Назарови реиңылары

д Аңсны Ахада Бадра Гәынба диңылеит Урыстәыла аекономи-катә рҕиара аминистр ихатыңуаф Сергеи Назаров.

Атәыла Ахада Урыстәылатәи Афе-дерация анапхгареи хәтала Вла-димир Путини табуң хәа реиҕәеит Аңсны иартә адгыларазы, иаңишыит Урыстәыла мөхакы тбаала иканатцә аңхыраара ахәынқарра арҕиаразы хәызмазам шақәу.

Аиңыларәфы ирылацаажәеит асо-циал-економикатә усеиңура азтаа-рақәа, аинфраструктуратә проекткәа рырҕиара. Ахәтакахыла иалацаажәеит ахаиртә баҕәаза аиҕашыкәыргы-лара амәаңысшыа, аихамәатә еима-

рҕиара аминистр ихатыңуаф Сергеи Назаров хадас дызмоу Урыстәылатәи Афедерация аекономикатә рҕиара Аминистрра аделегация.

Аминистрцәа Реилазаарафы урт рңылары аартуа, Аңыза-министр Дел-ба ихәеит: «Хәра ақтивла аусеиңура иаңахтоит атәыла асоциал-экономи-катә рҕиара иаңхраауа ҳаизыҕаза-ашыақәа рырҕәгәаразы. Агәра ганы сыкоуп, аиңылары алтңшәа аманы ишымәаңсуа, насгыы ҳара ҳәаңхыа икәхаргылаз ауснагзатәкәа хырҳа-рала ралыршара ишаңхраауа».

Делба иажәақәа рыла, аиңылары иалахәу рыхәаңшыроуп 2026-2030 шықсқәа рзы Аңсны асоциал-еконо-микатә рҕиара Ахәынтпрограммақәа рынагаразы аусмәаңгәтәкәа, имаңуи ибжыратәуи анапдыкылары асуби-екткәа рыдгыларазы азнеишыа ҕы-цқәа, 2026-2028 шықсқәа рзы Аин-вестициатә программа, асоциалтә

дара арҕиара. Иара убас ирыхәаңшит ахәынқаррафы шықсынакыак аңс-шыаразы атагылазаашыақәа раңцара аусмәаңгәтәкәа, абрахь иналатцаны ҳаамтазтәи аҕлемпинкәа рыргылары. Бадра Гәынба иазгәеиҕеит ату-ристтә усхк арҕиара акырза шатца-накуа, уи шықсынакыак аус аулартә еиңш алыршара.

Сергеи Назаров ихәеит Аңсны имаңуи ибжыратәуи анапдыкылары-зы льготала акредитқатцара амәақәа аус рыдулара атәи.

«Хәра хзы акырза атцанакуеит ад-гылары убри ашыза аформа алартәа-ра, абизнес амч зықәхо ала акре-дитқәа ргара, ҳаңхыакагы арҕиара алыршара», – иаңишыит Сергеи На-заров. Уи иажәақәа рыла, ари иал-наршоит анапдыкылафцәа рахь афи-нанстә кәыгәгәара акырза аиңцәтәра.

Иара убас, аиңыларәфы иры-лацаажәеит 2026-2028 шықсқәа рзы Аинвестициатә программа ашыақәыргәгәара азтаарақәа, ары-цкыаратә ргыламтәкәа рхыркәша-ра, акурорттә қалакыкәа ркны зыла аиңкәыршәара аиҕәтәра.

Аңсны Ахада иажәақәа рыла, абарт апланқәа рынагзара аеконо-мика аргәгәареи Аңсны атәылауаа рыпсҕазаара аиҕәтәреи ирыңхрауеит.

Ишдыру аиңш Аңсны икоуп Уры-стәылатәи Афедерация аекономикатә

усхк аусзуфцәа рыдгыларазы льготала акредитқатцара апрограма ухәа егыртгы.

«Хәра заа, дистанциала хры-лацаажәеит азтаарақәа зеггы, урт ртың рықәтаразы ҳазнеишыақәа еизааигәахәтәит. Хуснагзатә хада – февраль алагамтазы иахьатәи аил-ацаажәара ҳасаб азуны азнеишыақәа зеггы реиқәыршахатра, абарт ахыр-ҳартақәа рынагзара ирласны напы аркра ауп», – иазгәеиҕеит Сергеи На-заров аиңыларәфы.

Иара убри аены Урыстәыла ае-кономикатә рҕиара аминистр ихатыңуаф Сергеи Назаров датааит Гәылрыңш араион Пшыақ ақытан икоу «Аңснытәи ацитрустә еилахәы-ра».

Урыстәылатәи аделегация ирңы-леит Гәылрыңш араион ахадара аиҳабы Саид Хәразия, Жәлар Реиза-ра Аиҳабы ихатыңуаф Ашот Мино-сиан, Аңсны аерманцәа рхейдыкыла аиҳабы Алик Миносиан, аекономика аминистр Тәмраз Амқәаб, – иаанаңха-уеит араион апресс-матцура.

Ари анапдыкы азкуп ацитрускәа реингалара, рытәахра, аус рыдула-ра, иаңцан льготала акредитқатцара-зы Аңсни Урыстәылеи рпрограма ала. Аинвестицияқәа рзеиңш мөхакы иартәоит 801 миллион маат, Убарт рахтә 700 инареиҳаны – қараңса-храқәоуп.

«Сара саңсуоуп, Кавказ сахатарнакуп»

Ашыапылампыл – сыңстазаара ауп

d Ауафы бзиа ибаны иеыз-зикау иарбан ус хкызаалак-гы хьзы инамыргарц зал-шом. Еихаракгы ихы агәрагара да-нацәхьамтцуа ,дыззымиаиуа ак-гы калом.

Ахәыцкәа зегьы бзиа ирбоит ампыл асра, амала урт зегьы мпыласыщәахом. Дыкоуп уи аамта хыгагак ахасабала зеанышшәо, дыкахуп даеазәы ампыл ицизшәа изыцызхауа, уи ахәмарра мшацшараны изыцхьазо, иарала зыхьз-зыцша ахааназгьы ишыақәгыло. Убас, ашыапылампыл асра хатыр ду ақәцаны, зказара харақы ала адунеи акны зыхьз рылатәахьоу Аңсны иаазаз иреиуоуп: Владимир Маан, Ниазбеи Заңш-ипа, Витали Дараселиа, Цәеиба Ахрик, Роман Хагба, Саид Тарба, Беслан Гәыблиа, Руслани Беслани. Аңынцәылаа, урт иаарытагылаз – Анри Хагәыш, Герман Кәтарба ухәа азәыршы. Иахьатәи аамтазгьы арт атра-дициақәа лтцшәа харақыла реи-хаҳара иафуп хтәылакнеицш, уи антытгьы еиуеицшым аклубкәа ркны ихәмаруа, ахәаңшцәа ргәы-блра иаңсахахьоу – Алим Аиба, Алиас Асланзиа, Марат Аргба, Заур Тарба, Леон Сабуа, Лука Багәтелиа ухәа итц.

Арт зегьы, Дырмит Гәлиа ифырпхәызба Камачың илзынар-хоу аныхәаңхьыз «Наңдха Кыагәа иеицш игәғәоу, Кәагәаниа Абас еицш икәзацәоу» хатаракәоуп ашыапылампыл асраҕы. Аха, ари аспорт хкы аганахьала, шамахам-зар дупылом хтәыла иахатарна-ку, хажәлар иреиуоу «Ануаңдха Хауидеи, Азын-ңдха Каймытх-ни, Ыңыиң-ңдха Тәкәынеи реи-ицш ахьзи-аңшеи змоу, дара убарт реицш иаңсаны икоу» атыңдха, иаххысыз ашышықәса 80-тәи ашықәсқәа рееишамтазы, Ткәар-чал ақалақь акны ииз Ельвира То-дуа лакәымзар.

Насың имоуп ауафы, ишьтихыз ахықәкы анагзара анилшо. Ба-ша ирхәом хажәлар – ура иузбо Анцәа иуицзбароуп хәа. Ауаа зегьы цшрала хшеицшым еицш, кәзшьәлагьы, занаатлагьы, лша-ралагьы хзеицшхом. Имариам ихьзырхәагоу ақәцәарахь амәа анылара, атгәара рылшом зегьы. Уи ашьтыхра иазхымпадатәуп аус гәыкала азыкәзаара, акрычхара згәағь хәаңсам агәахәара. Арт ацәәватә хаташьақәа акаҕы дал-хәдаам, ааигәа, ихараку зказарала еицырдыруа, Урыстәылатәи ахә-са ршьапылампылтә клуб «ЦСКА» акны зыспорттә бәазара хзыр-кәшаз, жәларбжьаратәи аөазара змоу аспорт азкәза Ельвира Зу-раб-иңдха Тодуа.

Ельвира диит ианвар 31, 1986 ш. рзы Ткәарчал. Ашкол ах-лшьафеицхара ҕымчыбжьа шагыз иалагеит «шәицхьыз згымхаша» 1992-1993 ш.ш. рзтәи аңыиңхәи-иқәырхаратә еибашьра. Уи аамта

цәҕа зегьы лықалақь гәакьаҕы ирхьиргеит лтәацәеи лареи. Аибашьра ашьтахь лашьа игәаб-зиара ахьуашәшырахаз инама-даны нхара ииасуеит Ростовтәи атәылаҕацә, Новочеркасск ақ-лақь ахь.

Бзиа иубо – малыр амазам хәа шырхәо еицш, Ельвира лхәычра ашықәсқәа инадыркны лҕырзыл-шәон акырынтә аңхьахәқәа ахьланаршьахьаз еиуеицшым ас-порт хккәа: амтцәышәмпыл, ази-удо, абокс, агимнастика ухәа ркынҕы, аха зыңстазаара зегьы ашыапылампыл иазызыкрц зы-збаз азә шлакәыз лнубаалон усқанҕы. Иалкааны уи ахықәкы шьтылхит, 9 ш. лхытцуаны, Но-вочеркасск, ахәычтәы-қәыпштә спортшкол – 10 акны ашыапылам-пыл ақәшахы аныкәара данала-га инаркны. Хара имгәкәаҕы ас-порттә школи ақалақь иеизгоу ахацәа ркомандақәа реилазаа-ракны дыхәмаруа далагеит. Аха, «Казарала» раңхьа лхы «ахьыл-наҕыз» ақ. Шахты акоманда «Дон-Текс» акны ауп, жәылаҕыс. 14 ш. анылхытц инаркны Краснодартәи аспорт-интернат «Кубаночка» ак-ны деилкьа-еилгәыцәза лаңхана-гьлацәа днарылагьилеит. Апышәа харақы змоу азықатәа Игорь Азу-мец игәеиҕеит Ельвира бзиа илбоз аспорт хкы дшамараз, лаңхьакаҕы аңеицш зауа азә шлакәыз. Ама-ла, ажәылараҕы акәымкәа, ам-бахьчарақьны. Убри акнытә, хатә-ла акыр аамта лҕазықалцон, лбафхатәра цьашьауа «амбахь-чарақьны ари ауаа дфеноменуң» хәа лзыхәахьаз, еицырдыруа ака-за Михаил Скоков икны. Анафс, аспорт аххәаақатәацәа – ажу-ралистцәаҕы «Аиңка зшәу Акин-феев» хәа ахьзшьара лыртҕеит.

Ғышықәса арака лыхәмар-ра еицгәартҕеит ахәаңшцәа реи-ицш азықатәацәаҕы. Убри ак-нытә, акыр акомандақәа: ЦСК ВВС (Самара); «Россианка» (Москва); «Рианзан – ВДВ»; СКА (Ростов) ре-

илазаарақәа ркны дықәгылон 2016 шықәсанза. 2001 ш. инар-кны дахыңхьазалахеит (зынза 102 еицылар ахьымәаңылгәз) атыңдхацәа-қәыпшцәа Урыстәы-ла еизгоу ркоманда. Уи аилазаа-ра даланы ауп 2005 ш. рзы Евро-па дшәемпионхаз. Иазгәатәтәуп арака, Ельвира атдыхәтәантәи жәашықәса дахьыхәмаруаз ахә-са ршьапылампылтә клуб «ЦСКА» аилазаарақьны, лара лнафс, Европа иачемпионхазхьаз Галина Важно-ва затцәык шлакәыз.

Ельвира Тодуа аамтақәак рзы лбафхатәратә цышәа иазлырха-уан Малаховтәи абфартцәыратә аинститут акны. 2016 ш. рзы ахә-са ршьапылампылтә клуб «ЦСКА» анаңдха инаркны, уи ихадоу аилазаарақьны дықәгылон. Аclub атоурыхаҕы раңхьатәи ампыл та-зыршәызыгьы (ахараңса асра ала) лара лоуп, уи апрель 29, 2016 ш. рзы, аclub «Чертаново» ацхәмар-ракны ауп. Ихәатәуп убасҕы, но-иабр 11, 2021 ш. рзы ари аclub аилазаара дахәтакны, Ельвира ишымаңаңылгәз 100-тәи лыхәмар-ра (лара лаңхьа ари аclub акны шә-хәмаррак мәаңызгахьаз – Надежда Смирнова лакәын). Ап-рель мза, 2023 ш. раахыс, Ельви-ра дыхәмаруан убасҕы, амедиятә шыапылампылтә клуб «Матч ТВ» аилазаарақьны.

Ашыапылампыл ахәмарраҕы иааирас икоу Казарала, амбахьча-роуп, уи мазам. Убри азоуп, зыхьз нагоу ахәса ршьапылампылтә клуб анапхгареи ахәмарәцәеи ианакәызаалак, жәданахьтә аңсе-икәырхәа дылбаазшәа ргәыграқәа Ельвира излыдырхәалоз.

Лбафхатәра харақы аөаз-ра ихнахны, изныкымкәа «ажәа лныртцахьан» акымкәа ахәааныр-цәтәи ашыапылампылтә клубкәа: Даниатәи «Брондбиу», Швециатәи «Умео», Франциатәкәа «Лион»-и ПСЖ-и ухәа итгәг рнапхгарақәа. Имачым ахашәаләхәы шлыдыр-галозгьы, луаөра пыжәара агеит,

илымпсахит Ельвира лclub.

Атыңдха-ашьапылампыласҕы лыхәмарра хатәлатәи аказшьеи, уи анагзашьеи, ахәаңшҕы иазҕыл-мхара хараңакуеит, леилкьа-ра иахылтцуа лаңцхьагәатаракәа ирылтцшәаны лхы иаллыршоз аз-неишьақәа удыршанхоит, хәа иаа-иалацалан алкаа каңдцар аҕа хәхьу-ам ихымпадатәны. Уи «ЦСКА»-кны жәашықәсатәи лыхәмарра иа-лағзаны ларма шыамхи, ларҕьа жәафыхыри, лмычхәылтци ркны илоуз абәфәтцәарақәа ирыхкьа-ны, жәынтә ахәқьымпкәацәа «рыхәызба» даҕашәахьеит. Ларҕьа нацәкьыс акәзар, шықәсыла агиңс иштәз итазан.

2025 шықәсәзтәи ахәмар-рақәа дрылахәхартә залымш-еит лыжәафыхыри инағзаны иахьышьақәымгылацыз акнытә. Ампыл асырта адаашкә дахь-цәыртцыз атәыла Ахраҕа хада аеаңсатәразы аиңылараҕы ауп, уака жәашықәса раңхьа еицш, Ельвира ахараңса икылкаа-ны ласра ала аиааира алыргеит лclub гәакьа. Ари ахәмарра иагь-цыхәтәантәи хейт лыбафртцәыратә пстазаараҕы. Ажәакала, лалагашьа лхыркәашахьаеит.

Арака иазгәатәтәуп даеаҕ-гы: Ельвира иаанлыжьуа аclub акны, атдыхәтәантәи хәышықә-са раахыс дшыхәмаруа, шыа-ла-дала иаххылтцшәтроу, Ка-рарчы-Черкьесск – Адыга – Хаблтәи, өажәи хдә шықәса зхытцуа абәза тыңдха, ахьчаөбжа Даиана Киш-махова.

Убла хызкуа шыыжьшәаңш аңшзашьа раңхьаза ушаршанхо еицш ауп, аңсуа пхәызба леиҳьза-ракәа шуныруа: хәынтә Урыстәы-ла ачемпион; бжыынтә ачемпио-нат аразнытә аңхьахәаҕ; фынтә Урыстәыла Ахраҕа зәаңсәзтәыз; пшыынтә – Урыстәыла ирейгьзоу амбахьчаө хәа иалкааахьахьоу; 2025 ш. рзы Аңсны ирейгьзоу ас-портсмен хәа дыңхьазоуп.

Ельвира ашыапылампыл ана-фсҕы дрызкәзоуп афатәкацә-реи азахреи. Лассы-лассы акәым-зарҕы амотатә журналкәа рзы лыҕеылхуеит. Данқәыпшыз, аамта-хыгагак ахасабала бзиа илбон амашьына «ирҕыны» арныкәца-ра, аха уажәшьта итышәнлыртәа-лахьеит уи аус. Дтәацәаразам. Ларҕьа нап акны, лмашьхәылтц иааркны ианымтцуа шәыгала (тату-ировка) итыхуп, сыңстазаара зыр-маншәало дыргачыдоуп (талис-ман) хәа илыңхьазо аңсуа бирақ.

Зхы-зҕы цыза еснаҕь аччаңш ықәу, лыбла гәкытбаақәа тыла-шаауа, аңсшәа шеилылкаауаҕы, иахьылзымхәо дацәыңхашьо: – Аңстазаара сшыхәычызнатә Аңс-ны ацәыхарахара шсықәнаршәаз-гы, ианакәызаалак сазыгәдууа исхәоит сара саңсуоуп, Кавказ са-хатарнакуп, – хәа. Еснаҕь истәхуп сыжәлар срыңыкәзаарц, ргәырҕьа-реи рхьааи рыцеишшәларц, аха иалтцуам, аамта ус икалеит. Абза-зара злейгьахаша уазықәцаларо-уп ианакәызаалак, ухы уацәы-маашьар иулурушаша рацәоуп. Есымша икоуп уеыиззушәалаша аөазара.

Сара сзы хатыр дууп аclub ак-ны ахәмарра, уи аамта баша имәа-сыз шықәсқәам, ари пстазаароуп, – хәа лажәа хлыркәеит, жәлар-бжьаратәи аөазара змоу аспорт азкәза лыҕәцәажәараҕы.

A. Амзацба

Афон Ғыц абертың аҕы

d Афон Ғыцтәи абертыңи Аңсны Ипшәоу Амитрополиа ауахәамақәеи руахәаматә дәкьанкәа рҕы хара им-гакәа ицәыртцуеит акы иаламәашьо аалытц. Уи хаамтазтәи асахьаркы-ратә Казареи аңсуа уахәама ато-урыхтә тынха цәулеи еиднакылоит.

Акерамика иалху афычагатә цьаркәеи ацәашьтаргылартақәеи раңхьатәи рҕырпштәкәа катцоуп, урт рдизаин археологиатә артефак-ткәа шыатас ирымоуп. Асувениркәа рсахьаркыратә збара шыатас иамо-уп Гәдоутә араион Анхәа ақыңан аб-жыарашәышықәсәзтәи абакақәа рҕы икатцәз аңшаарақәа, ахәтакахьала, ацкьа Ыарҕь иныхабааи Бжыләа ины-хабаатә комплекси рыкны икатцәз аңшаарақәа.

Ари асериаҕы раңхьатәи фычагатә аалытцны икалеит XI ашәышықәсәзтәи аңыар, Бжыләа аныхабатә комплекс акны иңшааз. Иазгәатәтәуп, абри еиңшу аңыаркәа шеикәдырхаз Амаль-фи ақалақь аҕы, XI ашәышықәсәзтәи аныхабаа иатәу аңыазтә гәашәкәа рҕы (Аладатәи Италия). Ари афакт иа-анарпцуеит абжыарашәышықәсәз-тәи Аңсны ақырсиантә культура ша-латәахьаз.

Раңхьатәи аалытц калтцеит Афон Ғыц инхо аказа-акерамика аус ады-зуло Сабина Ахьйба. Аалытц ахатәб-зиара харакуп, атоурыхтә каамтацә-марақәа хшыфзышьтра рызуп. Аалытц акерамика иалхуп, ашыыркыц иатцәала ихәоуп. Аалытц ашәагаақәа-17×8,5 см.

Аалытц атыжьра арккаратә хықәккәа рыдаҕы акрызтацзкуа агәыхалалратә хықәккәаҕы амоуп. Асувениркәа ирыптыңтцуа аңара Афон Ғыц икоу Ауахәама-археологиатә му-зеи аекспозициатә зал аиҕәарахьы идәықәцахоит.

Абасала, иарбоу аалытцкәа ана-архәо, гәаларшәагас атоурых аҕәырча-ха ахьроуа анафсанҕы, Аңсны ибе-иазоу адоухатә культуратә тынха аиқәырхареи, атцаареи, алартцәареи аус аҕы рхатә лагала картцар рылшо-ит ауаажәлар.

Ухаҕы иузаагом

Гагра ақалақь ухаҕы иузаагом аколоннада аныкам. Гагратәи аколоннада ахыкәоу атың ақалақь ауа-аңсыра зегь реиңа бзиа ирбоит.

Иара 70 шықәса ахытцит. Ауаа арахь иаауеит рыпстазаараҕы акыр зтаз-куа ахтысқәа раан рфото тырхырц. Агәырҕьаратә фототыхымтақәа аңс-шьаөцәа реиңш, атыңантәи ауааңс-ыраҕы аднапхьалоит. Аколоннада ақалақь иасимволны икалеит, уи иа-ныруеит атоурых агәеисыбж.

Аколоннада Амшын Еиқәа апарк иалагамтоуп, уа ирызхауеит ачан-дәркәа, аевкалипткәа, икәеиқәеиуа азыршә азы ухнахуеит. Аколлона-да архитектуратә бырлашуп, ақалақь цсыс иахоуп.